

Wezenzondag

Duinzichtkerk, zondag 24 mei 2020, een internetviering

Voorganger: ds. Jaap van den Akker

Lezing: Exodus 23: 1-9 en Johannes 17, 1-13

DE INTREDE

- de klok wordt geluid
- stilte, ruimte voor gebed in kerk en consistorie
- de dienstdoende ambtsdragers komen de kerk binnen
- woord van welkom Arjan Brak
- muziek, tijdens het orgelspel worden de tafelkaarsen aangestoken
- Bemoediging
- Gebed van toenadering (ouderling)
 - Barmhartige God, U ziet om naar uw volk,
 - U zoekt wat verloren is geraakt,
 - U bevrijdt wie in duisternis gevangen zit.
 - Daarom komen wij aan het begin van deze dienst tot U.
 - Zie ons aan zoals wij zijn:
 - vol van onszelf, vol van alle bezigheden, zorgen, uitdagingen - met de last van het verleden op onze schouders – we benoemen het in de stilte:
 - ... gebedsstilte ...
 - Wij komen tot u met onszelf en vragen U:
 - vergeef ons, Heer, maak ons tot uw mensen, vol van genade.
 - Open ons naar U en naar elkaar, naar uw toekomst. Amen.
- Lied Psalm 27: 1 en 4
- Kyrie en Gloria (diaken)
 - Roepen wij tot de Heer
 - om ontferming voor de nood van de wereld
 - en prijzen wij Zijn Naam
 - want zijn barmhartigheid is groter dan ons denken

Hoor, Heer, hoe wij roepen,
wees ons genadig en antwoord ons.
Want uw woord is schaars in onze dagen
en gezichten zijn niet talrijk,
de storm van uw Geest is gaan liggen
en het vuur is uitgeblust.
Daarom roepen wij: ontferm U.

Hoor, Heer, hoe wij roepen.
Want alles getuigt tegen U,
machten maken zich groot op uw aarde
en kleineren U en uw schepping,
de ellende schreit ten hemel
en mensen keren zich van U af:
waar is God, onze God?
Daarom roepen wij: ontferm U.

Hoor, Heer, hoe wij roepen.
Want verdeeld is uw volk,

onmachtig tot vrede,
verdeeld is ons hart,
twijfelachtig ons geloof.
Hoe zouden wij van U getuigen?
Daarom roepen wij: ontferm U.

Hoor, Heer, hoe wij roepen.
Om uw vasthoudendheid blijven wij hopen
en zoeken wij uw aangezicht.
Laat ons uw roepen horen
en open ons hart voor uw Geest,
want er is geen andere God dan U
die wij noemen ons licht en ons heil.
Daarom roepen wij U allen aan:

HEER ONTFERM U, CHRISTUS, ONTFERM U,
HEER ONTFERM U OVER ONS

- Glorialied: 'Dank, dankt, nu allen God' (Lied 704: 1 en 2)

HEILIGE SCHRIFT

- Groet
- Inleiding

Deze zondag, de zondag tussen Hemelvaart en Pinksteren, heet Wezenzondag. Jezus is in de hemel en we wachten op de heilige Geest.

Wezenzondag is juist nu toepasselijk, omdat we verweesd thuis zitten achter een beeldscherm. We verlangen naar de ontmoeting hier in de kerk. We zitten er wat verloren en verlaten bij. En dan nog iets. U zou vandaag in de kerk moeten zijn, maar ook onze gasten uit de wijk Marienbrunn in Leipzig. Op Hemelvaartsdag zouden ze aankomen en vandaag of morgen weer terugreizen.

We zouden ze laten kennismaken met onze beide kerken, met Den Haag en we zouden het hebben over water. Watervervuiling. Watertekort - dat zelfs in ons natte kikkerlandje dreigt. De verdeling van water in de wereld, en ook de betekenis van water in de Bijbel.

Dat gebeurt nu niet. We hebben het bezoek uitgesteld tot volgend jaar.

Maar we zijn vandaag wel geestelijk met elkaar verbonden. Steeds als er een Duitse ondertitel bij een lied staat in uw liturgie, dan wordt dat lied ook in Duitsland – op dit moment gezongen. En de lezingen hebben de dominee in Marienbrunn Jörg Sirrenberg en ik op elkaar afgestemd. Sterker nog, we hebben vrijdagochtend een voorbespreking van onze preken gehad. Zo zijn we duizend kilometers van elkaar, maar toch geestelijk met elkaar verbonden.

En er is meer. De gemeenteleden in Marienbrunn hebben een korte groet opgenomen op video. Ik hoop dat er iets van bij u overkomt. Ik ga hem laten zien:

https://www.youtube.com/watch?v=AE_hprMDYbw

Ze groeten ons. En hebben een kadootje naar ons opgestuurd. Kleine klokjes. Als dank voor de grote kerkklok die onze gemeenten ooit aan de kerk daar hebben geschonken en ook als symbool, dat we ook weer echt samengeroepen worden door het luiden van de klokken.

- Gebed van de zondag
- Doeopdracht voor de kinderen:
- Eerste lezing: Exodus 23: 1-9 (Arjan Brak)
- Lied: 'Woord dat u ten leven riep' (Lied 316: 1 en 4)
- Evangelielezing: Johannes 17: 1-13 (Vincent van Bijlert)
- Acclamatie 'U komt de lof toe' (Lied 339a)
- Uitleg en Verkondiging

Even is het stil.

Stil op deze zondag.

Donderdag was het Hemelvaartsdag. De tijd van zijn verschijningen aan de leerlingen is voorbij.

Nu moeten ze toch wel begrepen hebben dat hij is opgestaan. Dat het verhaal van God en mensen verder gaat. Dat liefde sterker is dan de dood.

Jezus is teruggedaan naar zijn Vader.

En volgende week is het Pinksteren. Dan gaat het stormen. In het hoofd van de leerlingen, in Jeruzalem, en die storm van wind en Geest waait over heel de wereld.

En nu dan. Deze zondag tussen Hemelvaart en Pinksteren. Deze Wezenzondag. Is het stil. De stilte voor de storm.

De stilte om je even terug te trekken. Om even bij jezelf te raden te gaan.

Wezenzondag is dit jaar extra toepasselijk. In zekere zin zijn we verweesd achter gebleven.

Zonder de vertrouwde gemeenschap. Zonder samenzang in een volle kerk. Zonder de heiligheid van de liturgie in een gezamenlijk stil gebed, of bij het delen van Brood en Wijn. Zonder de ontmoeting zo meteen in de kapel. Twee gemeentes die elkaar steeds wat beter leren kennen.

Het is stil in de kerk. Het voelt wezenloos. Verweesd.

En toch wordt het ook dit jaar volgende week Pinksteren. En trekken we eropuit achter de leerlingen aan, de straat op. Al is het misschien alleen geestelijk dit jaar.

Maar vóór we onze mond open trekken, voor we enthousiast en geïnspireerd de wereld in trekken. Doen we even een stapje terug. Een stapje naar binnen. Daar is deze zondag voor bedoeld.

Voor we naar buitentreden, richten we eerst onze blik naar binnen.

En stellen we ons de vraag.

Wat gaan we eigenlijk vertellen? Wie zijn wij eigenlijk als gelovigen, als christenen, als kerkgangers?

Wat maakt ons anders? Is er wel iets dat ons anders maakt? Wat onderscheidt ons van de wereld? Zijn christenen anders dan anderen in deze wereld?

Jörg Sirrenberg en ik beantwoorden deze vraag afgelopen vrijdag achter onze computers in onze *Video-Konferenz* gelijktijdig: nee.

Het eerste antwoord op deze vraag moet 'Nee' zijn. Hoewel er strengere kerken en sektes zijn die de wereld buiten proberen te houden. Geen televisie, geen internet. Waar je alleen mensen uit je eigen groep spreekt, blijkt niet dat ze zich daarmee beter gedragen of zo. Uitwassen komen juist nog heftiger boven, lijkt het we eens. Als er een gesloten gemeenschap opengaat.

Een katholiek internaat in de jaren '50. Of onlangs nog bij de Jehova's getuigen.

En andersom blijkt ook dat wij gelovigen, wij christenen niet anders zijn dan de mensen om ons heen. De prachtige maatschappelijke initiatieven stapelen zich op in deze corona-tijden. Mensen uit Mariahoeve die koken voor mensen die anders niet goed te eten zouden krijgen. Studenten bieden zich aan om boodschappen te doen. Overall worden kaartenacties gehouden, bloemen bezorgd of muziek gemaakt om mensen te ondersteunen.

Kerkelijk of gelovig – het maakt niet uit. Je bent er voor de ander. Dat zit blijkbaar gelukkig in de meesten van ons. Tot onze eigen verbazing.

Toch worden in de beide lezingen van vandaag de gelovigen apart gezet. Zo lijkt het in ieder geval. De geboden in Exodus 23 zijn heel concreet. Durf anders te zijn, lijkt het te suggereren. 'Laat je niet door de meerderheid overhalen iets onrechtvaardigs te doen' (Ex. 23, 2). Als er een pakezel dreigt te bezwijken onder zijn last, biedt hem de helpende hand, ook al is het de ezel van iemand die je niet mag. (Ex. 23, 5). Hele concrete en logische geboden. Om je te beschermen de makkelijkste weg te laten kiezen. Om tegen je natuur in te gaan.

Maar maakt dat het volk van Israël anders? In de woestijn werd JHWH hun God – de God van Israël. Juist omdat alle volken in Kanaän ook een God hadden. En in de woestijn kregen ze de tien Geboden en alle wetten die daarbij horen, juist ook omdat de volken waar ze zo tussen gaan wonen ook al er wetten en rechtspraak hadden.

Deze wetten en geboden zorgen er dus eerder voor dat ze méér op de volken om hen heen gaan lijken. En wetten zijn er juist voor om de zwakke te beschermen, zoals dat voor veel wetten van veel volken geldt.

En dan wat Jezus zegt in Johannes.

Daar worden de leerlingen van Jezus toch echt apart gezet.

“Ik bid voor hen”, zegt Jezus. “Ik bid niet voor de wereld, maar voor de mensen die u mij hebt gegeven, omdat zij van u zijn – alles wat van mij is, is van u, en alles wat van u is, is van mij.” Dat past wel heel erg goed bij de Evangelist Johannes. Johannes is van de tegenstellingen. Licht en donker. Gelovig en Heiden. Hemel en aarde. En hier dus: van de wereld zijn en niet van de wereld zijn.

En ‘de wereld’ is dan niet positief bedoeld. En Jezus is niet ‘van de wereld’.

Johannes legt de nadruk op het anders zijn van Jezus. In hem is God. De Ganz Andere. In hem komt er een stukje hemel op aarde. Dat maakt Jezus anders. Eerder zei Jezus tegen zijn leerlingen: “Als jullie mij kennen zullen jullie ook mijn Vader kennen, en vanaf nu kennen jullie hem, want jullie hebben hem zelf gezien” (Joh. 14, 7). In Jezus hebben wij God opnieuw leren kennen. In Jezus is God opnieuw in de wereld gekomen. Hij heeft onder ons gewoond. En nu, na de hemelvaart is Jezus terug gegaan naar de Vader, maar daarmee heeft hij de wereld niet verlaten – hoe paradoxaal dat ook klinkt. Ik laat jullie niet als wezen achter. Nu Jezus niet meer lijfelijk, fysiek onder ons is. Is hij nog steeds onder ons, omdat Hij ín ons is. Jullie zijn mijn lichaam – zo omschrijft Paulus het. Jullie zijn mijn handen en voeten. Ín jullie ben ik aanwezig op deze wereld.

In Jezus, in zijn leerlingen, in ons als navolgers van Jezus, is Jezus, is God zelf aanwezig op deze wereld.

Dat is wat wij meekrijgen op deze Wezenzondag. Ik laat jullie niet als wezen achter. Want ik ben in jullie.

Zet dat ons dan apart van de wereld, van de mensen om ons heen?

Nee, dat denk ik toch niet.

Allereerst omdat juist Jezus zelf niemand uitsluit. Juist hij was er voor iedereen. Juist hij zocht mensen op die in onze beleving juist heel erg van de wereld waren. En ook: Wij weten niet hóe God in mensen werkt. Wij kunnen dat niet bepalen. Dat is niet voorbehouden aan christenen, Gods naam: ik zal er zijn voor jou – klinkt voor iedereen.

Waar de regels uit Exodus worden opgelegd en van buiten af te controleren zijn. Waar er bij de regels uit Exodus sancties staan op overtreding. Daar gaat het in Johannes om een innerlijke motivatie. Jezus, God of heilige Geest, hoe je het maar wilt noemen zit als een bron in je. Dat besef, dat geloof, dat maakt je een ander mens. Dat gaat vanzelf. En die bron verbindt ons. Met God. Met elkaar – als gelovigen. Oók als we elkaar niet zien, of ontmoeten. Gods Geest verbindt ons vandaag vanuit drie kerken: de Duinzichtkerk, de Christus Triumfatorkerk en de Evangelische Kirche in Marienbrunn.

En die bron, God in jou, verbind je ook met ieder mens. Geschapen naar Gods beeld en gelijkenis. Dat brengt mensen bij elkaar.

Dat is wat ons bindt.

God is het die ons bij elkaar houdt.

Hij laat ons niet als wezen achter. God is er. In jou, in mij. Hij voedt ons, hij draagt ons. Hij verbindt ons. Juist in deze tijd.

Amen.

- Muziek
- Lied: 'Da wohnt ein Sehnen tief in uns' (GL 909)

GAVEN EN GEBEDEN

- Mededelingen i.v.m. gaven en gebeden
- Bestemming van de gaven
 1. Diaconie: NL65 INGB 0001 7687 12, t.n.v. Diaconie Wijkgemeente Bezuidenhout, o.v.v. . Kerk in Actie - Nieuwe kansen voor straatkinderen
 2. Kerk: NL52 INGB 0005 1440 61, t.n.v. St. Chr. Triumfatorkerk, o.v.v. Buddy Netwerk Den Haag
- Gebeden

ZENDING EN ZEGEN

- Lied: 'God schenk ons de kracht' (Lied 418)
- Zegen
- Muziek: orgelspel